



جمهوری اسلامی افغانستان اداره تعلیمات تخنیکي و مسلکي

مسوده قانون تعلیمات تخنیکي و مسلکي

فهرست مطالب

صفحه	فصل ها و عناوین
۱.....	فصل اول.....
۱.....	احکام عمومی.....
۱.....	مبنی.....
۱.....	اهداف.....
۱.....	اصطلاحات.....
۳.....	نام اختصاری.....
۳.....	فصل دوم.....
۳.....	تشکیل، بودجه، وظایف و صلاحیت های اداره.....
۳.....	تشکیل و بودجه.....
۳.....	تعیین رئیس اداره.....
۴.....	شرایط تقرر رئیس و معاونین اداره.....
۴.....	وظایف و صلاحیت های رئیس اداره.....
۵.....	فصل سوم.....
۵.....	شورای عالی تعلیمات تخنیکی و مسلکی.....
۵.....	ترکیب شورای عالی.....
۵.....	وظایف و صلاحیت های شورای عالی.....
۶.....	تدویر جلسات.....
۶.....	فصل چهارم.....
۶.....	هیئت رهبری اداره.....
۶.....	ترکیب هیئت رهبری.....
۶.....	وظایف و صلاحیت های هیات رهبری.....
۷.....	تصامیم هئیت رهبری.....
۷.....	فصل پنجم.....

۷	بورد انسجام امور اکادمیک اداره
۷	تشکیل بورد انسجام امور اکادمیک اداره
۷	وظایف و صلاحیت های بورد انسجام امور اکادمیک اداره
۸	جلسات بورد انسجام امور اکادمیک
۸	واحد های دومی اداره
۸	فصل ششم
۸	مراکز آموزشی
۸	انواع مراکز آموزشی
۹	ساختار مراکز آموزشی
۹	وظایف و صلاحیت های مراکز آموزشی
۱۰	رئیس / آمر مراکز آموزشی
۱۰	وظایف و مسئولیت های کارکنان مراکز آموزشی
۱۰	فصل هفتم
۱۰	پوهنتون تعلیمات تخنیکي و مسلکی
۱۰	ایجاد پوهنتون تعلیمات تخنیکي و مسلکی
۱۰	تشکیل پوهنتون
۱۰	استخدام اعضای اکادمیک پوهنتون ها
۱۱	حقوق و امتیازات اعضای اکادمیک پوهنتون های تعلیمات تخنیکي و مسلکی
۱۱	شورای علمی، مسلکی و تخنیکي پوهنتون های تعلیمات تخنیکي و مسلکی
۱۱	جلب و جذب محصلین پوهنتون های تعلیمات تخنیکي و مسلکی
۱۱	تاسیس پوهنتون تعلیمات تخنیکي و مسلکی خصوصی
۱۲	فصل هشتم
۱۲	حقوق و مکلفیت های معلمین، استادان و سایر اعضای کادر فنی تدریسی
۱۲	استخدام، تغییر و تبدیلی
۱۲	حقوق کادر فنی تدریسی
۱۲	حق اشتراک در برنامه های ارتقاء ظرفیت
۱۲	حق اشتراک در شورای استادان

۱۳	مکلفیت های استادان و معلمان
۱۳	اوقات کار و رخصتی ها
۱۳	حقوق تقاعد
۱۳	فصل نهم
۱۳	دانش آموزان مراکز آموزشی
۱۳	شمولیت
۱۴	حقوق و امتیازات دانش آموزان
۱۴	مکلفیت های دانش آموزان
۱۴	توزیع سند تعلیمی و تحصیلی
۱۴	امتیازات سند تعلیمی و تحصیلی
۱۵	فصل دهم
۱۵	نصاب تعلیمی و برنامه های ارتقای ظرفیت
۱۵	نصاب تعلیمی
۱۵	معیارهای انکشاف نصاب تعلیمی
۱۵	انکشاف و بازنگری نصاب تعلیمی
۱۵	تصویب نصاب تعلیمی
۱۵	تطبیق نصاب
۱۶	تهیه و تالیف مواد آموزشی
۱۶	نیازسنجی آموزشی
۱۶	آموزش داخل خدمت
۱۶	مراکز اکمال تخصص
۱۷	فصل یازدهم
۱۷	خودکفایی و جبران مصارف کار عملی مراکز آموزشی
۱۷	ایجاد مراکز فروشات
۱۷	ایجاد صندوق اعانه
۱۷	ایجاد حساب بانکی
۱۷	فصل دوازدهم

۱۷	مراکز آموزشی خصوصی
۱۷	مشارکت سکتور خصوصی
۱۸	تاسیس مراکز آموزشی خصوصی
۱۸	تخلفات و مؤیدات
۱۸	کمیسیون حل اختلافات
۱۸	فصل سیزدهم
۱۸	احکام متفرقه
۱۸	بودجه مراکز آموزشی
۱۹	ممنوعیت تعذیب دانش آموزان
۱۹	ممنوعیت فعالیت های سیاسی
۱۹	لباس دانش آموزان، استادان و معلمان
۱۹	حق استفاده از بورسیه ها و فیلوشپ ها
۱۹	ایجاد شوراهای تعلیمات تخنیکی و مسلکی
۲۰	تابعیت از سایر قوانین
۲۰	برنامه های کار آموزی عملی
۲۰	اموال مراکز آموزشی
۲۰	وضع مقررات، لوایح و طرز العمل ها
۲۰	انفاذ

فصل اول

احکام عمومی

مبنی

ماده اول

این قانون بتاسی از احکام مندرج مواد ۴۳ و ۴۶ قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان، به منظور تنظیم امور مربوط به تعلیمات تخنیکی و مسلکی وضع گردیده است.

اهداف

ماده دوم

اهداف این قانون عبارت اند از:

- ۱- انکشاف سرمایه بشری در مطابقت به نیازمندی های دنیای کار به منظور انکشاف تخنیکی، تسهیل اشتغال زائی، کاهش فقر و رشد اقتصادی در کشور؛
- ۲- مدیریت نظام تعلیمات تخنیکی و مسلکی رسمی، نیمه رسمی و غیر رسمی در سطح کشور؛
- ۳- افزایش مشارکت و دسترسی متوازن به تعلیمات تخنیکی و مسلکی و فراهم آوری زمینه ی آموزش های مادام العمر؛
- ۴- ارائه تعلیمات تخنیکی و مسلکی با کیفیت مطابق به نیازمندی های دنیای کار در دوره های لیسه، نیمه عالی، عالی، کوتاه مدت و تعلیمات خاص؛
- ۵- حمایت و تشویق مشارکت فعال سکتور خصوصی جهت انکشاف و بهبود تعلیمات تخنیکی و مسلکی و افزایش مؤثریت سرمایه گذاری در مراکز آموزشی؛
- ۶- فراهم آوری زمینه ها و ایجاد شرایط مناسب برای خودکفایی مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی؛
- ۷- فراهم نمودن زمینه های ابتکار، نوآوری و مدیریت مؤثر تعلیمات تخنیکی و مسلکی از طریق تفویض اختیار به واحدهای دومی و مراکز آموزشی؛
- ۸- تقویه روحیه اسلامی، وطن دوستی، وحدت ملی، مسئولیت فردی، اجتماعی، قانون پذیری بین دانش آموزان و کارکنان اداره.

اصطلاحات

ماده سوم

اصطلاحات آتی در این قانون دارای مفاهیم ذیل میباشد:

- ۱- **دانش آموز:** عبارت است از متعلم، محصل و سایر افرادی که در یکی از مراکز آموزشی تخنیک و مسلکی مصروف آموزش میباشد.
- ۲- **استاد/ معلم مضامین رشتوی:** شخصی است که حد اقل فارغ صنف دوازدهم بوده و دارای مهارت عملی و دانش مسلکی بوده و مصروف تدریس در مراکز تعلیمات تخنیک، مسلکی و حرفوی می باشد.
- ۳- **استاد/ معلم مضمون عمومی:** شخصی است که دارای تحصیلات عالی بوده و مصروف تدریس مضامین عمومی در مراکز تعلیمات تخنیک، مسلکی می باشد.
- ۴- **عضو تخنیک و مسلکی:** شخصی است که در بست های اکادمیک اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی مشغول وظیفه بوده و بست آن ها بر اساس لایحه وظایف تشخیص می گردد.
- ۵- **معلم مستحضر:** شخصی است که در ورکشاپ های تخنیک، کمپیوتر لب ها، کتاب خانه ها، فارم های زراعتی، حیوانی، و لابراتوار ها زمینه کار های عملی را برای دانش آموزان فراهم ساخته و روند تدریس را تسریع می بخشد.
- ۶- **عضو کادر فنی تدریسی:** عبارت اند از متصدیان بست های اکادمیک اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی.
- ۷- **بست اکادمیک:** عبارت است از بست که در پروسه آموزش سهیم باشد.
- ۸- **محیط اکادمیک:** محیطی است که در آن تدریس، تحقیق و سایر فعالیت های آموزشی، علمی، تحقیقی و تخنیک صورت می گیرد.
- ۹- **آزادی اکادمیک:** عبارت است از ارائه آزادانه نظریات علمی بر مبنای روش ها و معیار های علمی پذیرفته شده.
- ۱۰- **مراکز آموزشی:** عبارت از نهاد های آموزشی اند که شامل دوره های ابتدائیه، لیسه، نیمه عالی، عالی و کوتاه مدت بوده که تحت رهبری ویا نظارت اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی فعالیت داشته باشند.
- ۱۱- **تقویم اکادمیک:** عبارت از زمان بندی شروع و ختم دوره های آموزشی و اخذ امتحانات میباشد.
- ۱۲- **ارزیابی تثبیت قابلیت ها و سطوح مهارت:** پروسه ای است که طی آن سطوح قابلیت های مهارتی ارزیابی و تثبیت میگردد.
- ۱۳- **شورای عالی تعلیمات تخنیک و مسلکی:** مرجع عالی تصمیم گیری در امور تعلیمات تخنیک و مسلکی بوده که ممثل و تضمین کننده کیفیت تعلیمات تخنیک و مسلکی در کشور میباشد.
- ۱۴- **آموزش های حرفوی:** نوع آموزش مهارتی میباشد که در کورس های کوتاه مدت بدون سوپه تحصیلی و تعلیمی مدنظر گرفته می شود.
- ۱۵- **نیازسنجی:** پروسه جمع آوری و تحلیل اطلاعات است که بر اساس آن نیاز های افراد، گروه ها، مؤسسات و جوامع مورد شناسایی قرار می گیرد.
- ۱۶- **آموزش داخل خدمت:** آموزش دوامداری است که به منظور ارتقای ظرفیت کاری، تخنیک و مسلکی کارکنان اداره به طور کوتاه مدت و دراز مدت دایر می گردد.

۱۷- **اکمال تخصص:** شامل آموزش های داخل خدمت می گردد که به منظور ارتقای دانش و مهارت های رشتوی استادان و معلمین بعد از نیاز سنجی آموزشی طرح و تطبیق میگردد.

۱۸- **استاد-شاگردی:** برنامه ای است که طی آن افراد و اشخاص واجد شرایط، دروس نظری را در مرکز آموزشی و دروس عملی را در ورکشاپ های شخصی و یا سکتور خصوصی سپری می نمایند.

۱۹- **نصاب تعلیمی:** عبارت از پروسه تعیین اهداف آموزشی، محتوای آموزشی، روش های اجرا و ارزشیابی آموزشی است که به هدف کسب و ارتقاء مهارت ها و قابلیت های مسلکی و حرفوی دانش آموزان طرح و تطبیق می شود.

۲۰- **تعلیمات خاص:** تعلیماتی است که طی آن دانش آموزانی که دارای نیازمندی های خاص آموزشی می باشند، و از صنف اول الی صنف دوازدهم و بالاتر از آن تحت آموزش قرار می گیرند.

نام اختصاری

ماده چهارم

اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی در این قانون منبعد بنام اداره یاد می شود.

فصل دوم

تشکیل، بودجه، وظایف و صلاحیت های اداره

تشکیل و بودجه

ماده پنجم

(۱) اداره مسئول تنظیم امور مربوط به تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح کشور بوده که به طور مستقل، با روش باز، شفاف، هدفمند و بدون تبعیض فعالیت می نماید.

(۲) اداره دارای تشکیل مستقل و یک واحد بودجوی دولت جمهوری اسلامی افغانستان میباشد.

(۳) اداره بودجه خویش را ترتیب و غرض طی مراحل از طریق حکومت به شورای ملی ارائه می نماید.

(۴) اداره بودجه خویش را مستقلانه مطابق احکام قانون تطبیق می کند.

تعیین رئیس اداره

ماده ششم

رئیس اداره از طرف رئیس جمهور تعیین می گردد.

شرایط تقرر رئیس و معاونین اداره

ماده هفتم

- ۱- داشتن تابعیت افغانستان؛
- ۲- عدم محکومیت به جرایم ضد بشری؛
- ۳- عدم محکومیت به جرم جنایت؛
- ۴- عدم محکومیت به حرمان از حقوق مدنی؛
- ۵- داشتن تحصیلات عالی حد اقل لیسانس.

وظایف و صلاحیت های رئیس اداره

ماده هشتم

رئیس اداره دارای صلاحیت های ذیل میباشد:

- 1- رهبری نظام تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح کشور؛
- 2- تدوین پالیسی و استراتیژی برای سیستم تعلیمات تخنیکی و مسلکی کشور؛
- 3- فراهم آوری زمینه های رشد کمی، کیفی و تحقیقات علمی در مراکز آموزشی تخنیکی و مسلکی کشور؛
- 4- منظوری تاسیس، توسعه، ارتقاء، ادغام، لغو و یا تغییر محل مراکز آموزشی براساس اصل انکشاف متوازن و مشارکت عادلانه؛
- 5- منظوری نهائی صدور جواز، تمدید، تجدید، تعدیل، تعلیق و لغو جواز های صادر شده و تطبیق جریمه بالای متخلفین مراکز آموزشی خصوصی و مختلط مطابق احکام این قانون؛
- 6- جلب همکاری وزارت ها، ادارات دولتی، خصوصی و مؤسسات بین المللی به منظور ارائه ارقام و معلومات در مورد نیاز های علمی، نیروی بشری و زمینه سازی برای فعالیت های مراکز آموزشی؛
- 7- منظوری لوایح و طرز العمل های مربوط به اداره و نظارت از تطبیق آنها؛
- 8- تأمین حقوق، امتیازات و مکلفیت های کارکنان اداره؛
- 9- تفویض اختیار و صلاحیت ها طبق احکام قانون؛
- 10- ارائه گزارش از فعالیت های اداره به رئیس جمهور.

فصل سوم

شورای عالی تعلیمات تخنیک و مسلکی

ترکیب شورای عالی

ماده نهم

(۱) شورای عالی تعلیمات تخنیک و مسلکی به ترکیب ذیل تشکیل می گردد:

- ۱- رئیس اداره به حیث رئیس شورا؛
 - ۲- معاونین اداره به حیث اعضاء؛
 - ۳- معین مالی وزارت مالیه به حیث عضو؛
 - ۴- معین تدریسی وزارت معارف به حیث عضو؛
 - ۵- معین وزارت اقتصاد به حیث عضو؛
 - ۶- معین علمی وزارت تحصیلات عالی به حیث عضو؛
 - ۷- معین پلان و پالیسی وزارت امور زنان به حیث عضو؛
 - ۸- نماینده با صلاحیت بازار کار به حیث عضو؛
 - ۹- نماینده با صلاحیت اتحادیه ملی کارگران به حیث عضو؛
 - ۱۰- رئیس دفتر مقام اداره به حیث منشی؛
 - ۱۱- در صورت نیاز دعوت مقامات ذیربط به جلسه.
- (۲) شورای عالی تعلیمات تخنیک و مسلکی در این قانون به نام شورای عالی یاد می شود.

وظایف و صلاحیت های شورای عالی

ماده دهم

(۱) شورای عالی دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:

- ۱- تائید پالیسی و استراتیژی اداره و پیشنهاد آن غرض تصویب به مراجع مربوط؛
 - ۲- تائید اسناد تقنینی اداره که قابل طی مراحل میباشد؛
 - ۳- ایجاد هماهنگی میان وزارت خانه ها و ادارات و سکتور های ذیربط؛
 - ۴- انجام سایر وظایف طبق احکام اسناد تقنینی مربوط.
- (۲) تصاویر شورای عالی بعد از ثبت، به اطلاع مراجع ذیربط ابلاغ و قابل تطبیق میباشد.

تدویر جلسات

ماده یازدهم

- (۱) جلسات عادی شورای عالی دو بار در سال دایر می گردد. جلسات فوق العاده نظر به ضرورت به تصمیم رئیس یا پیشنهاد یک ثلث اعضای شورای عالی دایر می گردد.
- (۲) تدویر جلسات شورای عالی، با حضور دوثلث اعضای آن دایر می گردد و تصامیم با اکثریت آرای اعضای حاضر در جلسه اتخاذ می گردد.
- (۳) سایر امور مربوط به جلسات شورای عالی توسط اسناد تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

فصل چهارم

هیئت رهبری اداره

ترکیب هیئت رهبری

ماده دوازدهم

هیئت رهبری در چوکات اداره ایجاد می گردد. ترکیب و تعداد اعضای هیئت رهبری اداره و نحوه فعالیت آن مطابق لایحه مربوط تنظیم می گردد.

وظایف و صلاحیت های هیات رهبری

ماده سیزدهم

- 1- فراهم آوری زمینه های تربیه سرمایه بشری در رشته های مربوط مطابق نیازمندی دنیای کار؛
- 2- تایید برنامه های تسهیل اشتغال زایی برای فارغان مراکز آموزشی؛
- 3- اتخاذ تدابیر لازم به منظور جلب و جذب بیشتر دانش آموزان؛
- 4- تأیید تأسیس، توسعه، ارتقاء، ادغام و یا الغای مراکز آموزشی و رشته های تخنیکی و مسلکی بر اساس اصل انکشاف متوازن و مشارکت عادلانه؛
- 5- فراهم آوری تسهیلات رشد کمی، کیفی و تحقیقات علمی تخنیکی و مسلکی در مراکز آموزشی دولتی و خصوصی، به مقصد رفع نیاز های اقتصادی و اجتماعی کشور، طبق احکام اسناد تقنینی؛
- 6- طرح پالیسی و استراتژی برای نظام تعلیمات تخنیکی و مسلکی کشور؛
- 7- جلب همکاری وزارت ها، ادارات دولتی و خصوصی به منظور ارائه ارقام و معلومات در مورد نیاز های سرمایه بشری و زمینه سازی برای فعالیت مراکز آموزشی؛
- 8- تأیید مسوده اسناد تقنینی اداره که توسط کمیسیون های مربوط تهیه شده؛

- ۹- فراهم آوری زمینه ها به منظور ایجاد، توسعه و تحکیم روابط مراکز آموزشی داخلی و خارجی؛
- ۱۰- حمایت از آزادی اکادمیک و خود کفایی مراکز آموزشی؛
- ۱۱- فراهم نمودن زمینه ایجاد کتابخانه ها، لابراتوار ها، مراکز فرهنگی، تکنالوژی معلوماتی، میدان های سپورتی و تهیه وسایل ورزشی مطابق به نیازمندی های مراکز آموزشی؛
- ۱۲- فراهم نمودن زمینه تدویر نمایشگاه ها به منظور معرفی تولیدات و محصولات مراکز آموزشی؛
- ۱۳- فراهم نمودن زمینه تأسیس و تجهیز مراکز دولتی مختص به نوآوری و رشد استعداد های فوق العاده؛
- ۱۴- فراهم آوری زمینه ها به منظور ایجاد مراکز فروشات از تولیدات مراکز آموزشی؛
- ۱۵- اتخاذ تدابیر لازم به منظور تثبیت قابلیت ها و سطوح مهارتهای استادان، معلمین و دانش آموزان؛
- ۱۶- اتخاذ تدابیر لازم به منظور تشخیص و شناسایی مراکز آموزشی برتر و رده بندی آنها؛
- ۱۷- تایید تشکیل و بودجه پیشنهادی اداره
- ۱۸- انجام سایر وظایف طبق احکام قانون.

تصامیم هیئت رهبری

ماده چهاردهم

- (۱) تصامیم هیئت رهبری بعد از ثبت به اطلاع مراکز آموزشی رسانیده می شود.
- (۲) مراکز آموزشی مکلف به تطبیق تصامیم هیئت رهبری می باشند.

فصل پنجم

بورد انسجام امور اکادمیک اداره

تشکیل بورد انسجام امور اکادمیک اداره

ماده پانزدهم

- (۱) بورد انسجام امور اکادمیک در معاونیت امور اکادمیک اداره ایجاد می گردد.
- (۲) معاون امور اکادمیک اداره رئیس بورد انسجام امور اکادمیک می باشد.

وظایف و صلاحیت های بورد انسجام امور اکادمیک اداره

ماده شانزدهم

- 1- ارائه پیشنهادات، گزارش ها و مشوره های اکادمیک به هیئت رهبری اداره؛
- 2- مشوره دهی پیرامون موضوعات تدریسی و تحقیقی مربوط به کادر تخنیکی و مسلکی و دانش آموزان؛
- 3- ارائه پیشنهادات و طرح ها به منظور انکشاف پالیسی های موثر و مرتبط تدریسی و علمی؛

- 4- تصویب نصاب تعلیمی
- 5- نظارت کلی از فعالیت های تعلیمی و تحصیلی به منظور دستیابی به اهداف اداره؛
- 6- اتخاذ تصمیم نهائی در مورد معضلات و مشکلات مطرح شده از جانب مراکز آموزشی و ادارات مربوطه؛
- 7- طرح و ترتیب اسناد تقنینی اداره؛
- 8- انجام سایر وظایف طبق احکام قانون.

جلسات بود انسجام امور اکادمیک

ماده هفدهم

تعداد اعضای بود انسجام امور اکادمیک، جلسات و نحوه فعالیت آن مطابق لایحه مربوط تنظیم می گردد.

واحد های دومی اداره

ماده هجدهم

در راس واحد های دومی اداره رئیس / آمر قرار دارد. رئیس / آمر از جمله کادر های ماهر و اکادمیک بوده و نماینده با صلاحیت واحد دومی اداره میباشد.

فصل ششم

مراکز آموزشی

انواع مراکز آموزشی

ماده نهم

- 1- مراکز آموزشی تخنیک و مسلکی دولتی: این مراکز بر اساس نیاز بازار کار و مطابق به پلان های انکشافی اداره بر بنیاد نتایج نیاز سنجی بازار کار تحت رهبری مستقیم اداره در مرکز و ولایات ایجاد می گردد.
- 2- مراکز آموزشی تخنیک و مسلکی خصوصی: این مراکز مطابق احکام این قانون از طریق اشخاص حقیقی و حکمی داخلی و خارجی تاسیس شده می توانند. چگونگی حقوق و وجایب مراکز آموزشی تخنیک و مسلکی خصوصی در سند تقنینی جداگانه تنظیم می شود.
- 3- مراکز آموزشی تخنیک و مسلکی در ادارات دولتی: این مراکز در صورت ضرورت در ادارات دولتی ملکی با کسب موافقه اداره با رعایت احکام این قانون ایجاد شده می توانند. این نهاد های آموزشی از نظر تشکیل، بودجه و اداره تابع اداره مربوط بوده و از نظر معیار های اکادمیک تابع اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی میباشد.

- 4- **مراکز آموزشی حرفوی:** این مراکز با در نظر داشت پالیسی های اداره، مطابق تقاضای بازار و علاقمندی دانش آموزان با دوره های آموزشی کوتاه مدت طور مؤقت و یا دوامدار ایجاد می گردند. برای فارغان این دوره ها تصدیق نامه تخنیک و مسلکی اعطا می شود.
- 5- **مراکز آموزشی شبانه:** در مراکز آموزشی نظر به ضرورت، تعلیمات تخنیک و مسلکی شبانه در بدل اخذ فیس دایر می گردد. طرز فعالیت مراکز آموزشی شبانه در سند جداگانه تنظیم می گردد.
- 6- **برنامه استاد - شاگردی:** برنامه تعلیمات استاد - شاگردی در چوکات مراکز آموزشی تخنیک و مسلکی مرکز و ولایات میتواند دایر شود. نحوه فعالیت این برنامه ها در سند جداگانه تنظیم می گردد.
- 7- **تعلیمات عالی تخنیک و مسلکی:** اداره میتواند مراکز آموزش های تخنیک و مسلکی را به سطح لیسانس، ماستر و دکتورا در رشته های مختلف تأسیس نماید.
- 8- **مراکز آموزشی خاص:** این مراکز برای دانش آموزانی است که دارای نیازمندی های خاص آموزشی اند.
- 9- **مراکز آموزشی تخنیک و مسلکی مختلط:** اداره می تواند مراکز آموزشی تخنیک و مسلکی را مشترک با سکتور خصوصی و سایر موسسات داخلی و خارجی تحت شرایط خاصی ایجاد نماید. نحوه فعالیت این مراکز در سند جداگانه تنظیم می شود.

ساختار مراکز آموزشی

ماده بیستم

مراکز آموزشی دارای دیپارتمنت ها، شعبات اداری، اطاق های درسی، لابراتوار ها، ورکشاپ های کارات عملی، کتابخانه ها، ساحات تعلیمی، تطبیقاتی و فارم های زراعتی و حیوانی باشند.

وظایف و صلاحیت های مراکز آموزشی

ماده بیست و یکم

- 1- تربیه سرمایه بشری با مهارت های لازم نظری و عملی در رشته های مربوط مطابق نیازمندی دنیای کار؛
- 2- فراهم ساختن زمینه اشتغال زایی برای فارغان مراکز آموزشی؛
- 3- اتخاذ تدابیر لازم به منظور جلب و جذب بیشتر دانش آموزان؛
- 4- طرح اسناد تعلیمی، کتب و مواد درسی؛
- 5- فراهم ساختن شرایط لازم آموزشی برای دانش آموزان؛
- 6- فراهم ساختن زمینه ارتقای سویه علمی و مسلکی استادان مراکز مطابق رشته؛
- 7- تبادل تجارب تعلیمی، تربیوی و رهنمایی علمی با دیگر مراکز آموزشی در داخل و خارج از کشور؛
- 8- فراهم ساختن زمینه فعالیت های ورزشی، فرهنگی، تربیتی و اتخاذ تدابیر در باره حفظ الصحه دانش آموزان؛
- 9- ترتیب و تقدیم پیشنهاد ها به منظور بهبود کیفیت امور مراکز آموزشی به مقامات ذیصلاح؛
- 10- فروش اجناس تولید شده مطابق لایحه فروش مواد تولید شده مؤسسات تعلیمات تخنیک و مسلکی و حرفوی؛

- 11- ایجاد دیپارتمنت ها و شعبات برنامه های درسی به منظور تنظیم بهتر امور آموزشی؛
12- انجام سایر وظایف طبق احکام قانون.

رئیس / آمر مراکز آموزشی

ماده بیست و دوم

در رأس مراکز آموزشی رئیس / آمر قرار دارد. رئیس / آمر طبق حکم مندرج ماده ۳۴ قانون کارکنان خدمات ملکی تعیین می گردد.

وظایف و مسئولیت های کارکنان مراکز آموزشی

ماده بیست و سوم

وظایف و مسئولیت های آنده کارکنان مراکز آموزشی که در این قانون ذکر نگردیده است، توسط سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

فصل هفتم

پوهنتون تعلیمات تخنیکی و مسلکی

ایجاد پوهنتون تعلیمات تخنیکی و مسلکی

ماده بیست و چهارم

اداره به منظور رشد و ارتقای کیفیت تعلیمات عالی تخنیکی و مسلکی، تربیه کادر های علمی، تخنیکی و مسلکی در رشته های مختلف علوم کار بردی و پیشبرد فعالیت های آموزشی، علمی و تحقیقاتی برای انکشاف تخنیکی، رشد اقتصادی، تسهیل اشتغال زایی و کاهش فقر در کشور، پوهنتون های تعلیمات تخنیکی و مسلکی را ایجاد میکند.

تشکیل پوهنتون

ماده بیست و پنجم

پوهنتون دارای رئیس، معاونین و پوهنچی ها میباشد. سایر موارد مربوط به ساختار تشکیلاتی پوهنتون در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

استخدام اعضای اکادمیک پوهنتون ها

ماده بیست و ششم

(۱) استخدام اعضای اکادمیک پوهنتون ها در صلاحیت اداره میباشد.

- (۲) شرایط، معیارات و طرز استخدام اعضای اکادمیک پوهنتون ها در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.
- (۳) استخدام در بست های اداری پوهنتون ها مطابق به احکام قانون کارکنان خدمات ملکی صورت می گیرد.

حقوق و امتیازات اعضای اکادمیک پوهنتون های تعلیمات تخنیک و مسلکی

ماده بیست و هفتم

- (۱) اعضای اکادمیک پوهنتون ها از کادر فنی تدریسی طبق احکام قانون مستفید می شوند.
- (۲) معاش اعضای اکادمیک پوهنتون ها با اجزا و ضمایم آن با توجه به ردیف های کادری به اساس سند تقنینی مربوط پرداخت می گردد.

شورای علمی، مسلکی و تخنیک پوهنتون های تعلیمات تخنیک و مسلکی

ماده بیست و هشتم

به منظور انسجام بهتر امور علمی، مسلکی، تخنیک و تحقیقی پوهنتون و پوهنچی ها، شورای علمی، مسلکی و تخنیک پوهنتون و پوهنچی ایجاد می گردد. تعداد اعضاء، وظایف و صلاحیت ها و نحوه فعالیت شورای علمی، مسلکی و تخنیک در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

جلب و جذب محصلین پوهنتون های تعلیمات تخنیک و مسلکی

ماده بیست و نهم

- (۱) فارغان صنوف دوازدهم بعد از سپری نمودن موفقانه امتحان اختصاصی شامل پوهنچی های مربوط میگردد.
- (۲) طرز امتحان و سایر شرایط شمولیت محصلین در پوهنتون ها در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

تاسیس پوهنتون تعلیمات تخنیک و مسلکی خصوصی

ماده سی ام

- (۱) پوهنتون های تعلیمات تخنیک و مسلکی خصوصی مطابق به احکام این قانون از طرف اشخاص حقیقی و حکمی داخلی و خارجی تاسیس شده می تواند.
- (۲) طرز تاسیس، فعالیت، حقوق و مکلفیت های پوهنتون های تعلیمات تخنیک و مسلکی خصوصی توسط سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

فصل هشتم

حقوق و مکلفیت های معلمین، استادان و سایر اعضای کادر فنی تدریسی

استخدام، تغییر و تبدیلی

ماده سی و یکم

استخدام، تغییر و تبدیلی استادان، معلمین و اعضای مسلکی مراکز آموزشی طبق سند تقنینی مربوط صورت می گیرد. تبدیلی استادان و معلمین مضامین عمومی از تعلیمات عمومی به تعلیمات تخریکی و مسلکی جواز ندارد.

حقوق کادر فنی تدریسی

ماده سی و دوم

- (۱) اعضای کادر فنی تدریسی از حقوق و امتیازات کادری مستفید می شوند.
- (۲) اعضای کادر فنی تدریسی عبارت اند از:
 - ۱- معاون امور اکادمیک، رؤسای تحقیق و توسعه، نصاب تعلیمی و تربیه معلم، نظارت و ارزیابی تعلیمی، امور تحصیلی و تعلیمی، امور متعلمین و محصلین و رؤسای بست های اکادمیک مشابه؛
 - ۲- آمرین و مدیران بست های اکادمیک ریاست های مندرج جزء (۱) این ماده؛
 - ۳- رؤسا، آمرین و مدیران بست های اکادمیک واحد های دومی اداره؛
 - ۴- رؤسا، آمرین و مدیران تدریسی و فنی مراکز آموزشی در مرکز و ولایات؛
 - ۵- استادان، معلمین و اعضای علمی / مسلکی بست های اکادمیک اداره.
- (۳) شمولیت، ارتقا و سایر امور مربوط به کادر فنی تدریسی در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

حق اشتراک در برنامه های ارتقاء ظرفیت

ماده سی و سوم

استادان و معلمین حق اشتراک در برنامه های ارتقای ظرفیت در داخل و خارج کشور را در حدود احکام قانون دارند.

حق اشتراک در شورای استادان

ماده سی و چهارم

استادان و معلمین حق اشتراک در بررسی موضوعات مطروحه در شورای استادان مراکز آموزشی را دارند. ایجاد و طرز فعالیت شورا ها در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

مکلفیت های استادان و معلمان

ماده سی و پنجم

استادان و معلمان دارای مکلفیت های ذیل اند:

- ۱- تکمیل مکلفیت های درسی؛ مکلفیت درسی معلمان و استادان مطابق به ادوار خدمت در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.
- ۲- پیشبرد فعالیت های درسی بر اساس اصول پیداگژی؛
- ۳- رهنمایی مؤثر در فعالیت های ابتکاری و اجرای کار های عملی دانش آموزان؛
- ۴- تبادل تجارب با معلمان و استادان سایر مراکز آموزشی اداره؛
- ۵- ارزیابی مؤفقت، تنظیم و مراقبت کار های مستقلانه دانش آموزان؛
- ۶- تنظیم و پیشبرد فعالیت های تعلیمی و تربیوی، نظارت بر شرایط مصؤنیت کار و حفظ الصحه در کار های عملی؛
- ۷- اشتراک فعال در برنامه های نیازسنجی و برنامه های ارتقای ظرفیت؛
- ۸- انجام سایر مکلفیت ها طبق لایحه وظایف.

اوقات کار و رخصتی ها

ماده سی و ششم

حاضری، رخصتی و وقت کار معلمان، استادان، و سایر کارکنان با رعایت احکام قانون کار مطابق لوایح مربوط تنظیم می گردد.

حقوق تقاعد

ماده سی و هفتم

معلمان، استادان و اعضای کادر فنی تدریسی اداره مطابق احکام قانون از حقوق تقاعد مستفید می گردند.

فصل نهم

دانش آموزان مراکز آموزشی

شمولیت

ماده سی و هشتم

(۱) شمولیت در مراکز آموزشی به طریقه های ذیل صورت می گیرد:

- ۱- فارغان صنوف دوازدهم از طریق امتحان عمومی اداره و امتحان کانکور اداره ملی امتحانات جذب میگردند.

۲- فارغان صنوف دوازدهم لیسه های تخنیکي و مسلکی به انستیتوت ها بدون اخذ امتحان شمولیت مطابق رشته شان جذب می گردند.
(۲) سایر امور مربوط به شمولیت دانش آموزان در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

حقوق و امتیازات دانش آموزان

ماده سی و نهم

- ۱- حق مشارکت مساوی در تعلیمات تخنیکي و مسلکی؛
- ۲- حق استفاده از امکانات مراکز آموزشی طبق اسناد تقنینی مربوط.

مکلفیت های دانش آموزان

ماده چهل ام

- (1) دانش آموزان دارای مکلفیت های ذیل می باشند:
- 1- رعایت احکام قوانین، مقررات، لوایح و طرز العمل های مربوط؛
 - 2- اشتراک فعال در برنامه های درسی؛
 - 3- رعایت نظم و دسپلین محیط اکادمیک و اجتناب از آزار و اذیت دیگران؛
 - 4- استفاده مسئولانه از ساختمان ها، وسایل و سایر سهولت ها در مراکز؛
 - 5- اجتناب از هر گونه فعالیت و مظاهر تبعیضی، قومی، لسانی، مذهبی و سیاسی در محیط اکادمیک؛
 - 6- تکمیل کار عملی (دوره پرکتیک) در طول مدت معین مطابق پلان تعلیمی رشته مربوط؛
- (۲) در صورت تخلف از احکام مندرج فقره (۱) این ماده، مراکز آموزشی حسب احوال تدابیر لازم انضباطی را طبق لایحه مربوط اتخاذ می نمایند.

توزیع سند تعلیمی و تحصیلی

ماده چهل و یکم

دانش آموزان بعد از ختم مؤفقا نه دوره معین آموزشی در مراکز آموزشی، مستحق سند فراغت می شوند.

امتیازات سند تعلیمی و تحصیلی

ماده چهل و دوم

- (1) امتیاز سند تعلیمی فراغت صنف دوازده تخنیکي و مسلکی (بکلوریا)، مبلغ یک هزار افغانی؛
- (۲) امتیاز سند تحصیلی فراغت صنف چهارده تخنیکي و مسلکی (فوق بکلوریا)، مبلغ یک هزار و پنجصد افغانی؛
- (3) امتیاز تصدیق نامه های مسلکی از کورس های حرفوی کوتاه مدت مبلغ ۷۰۰ افغانی.

فصل دهم

نصاب تعلیمی و برنامه های ارتقای ظرفیت

نصاب تعلیمی

ماده چهل و سوم

اداره نصاب تعلیمی را با توجه به اولویت های برنامه های انکشاف اجتماعی - اقتصادی کشور طرح و تطبیق مینماید.

معیارهای انکشاف نصاب تعلیمی

ماده چهل و چهارم

نصاب تعلیمی با توجه به معیارهای ذیل انکشاف داده می شود:

- ۱- تحلیل و ارزیابی و تثبیت نیازمندی های دنیای کار؛
- ۲- تحلیل اوضاع و احوال جغرافیایی، اقتصادی و اجتماعی منطقه.

انکشاف و بازنگری نصاب تعلیمی

ماده چهل و پنجم

(۱) انکشاف و بازنگری نصاب تعلیمی توسط کمیته متشکل از اعضای مسلکی نصاب، نماینده سکتور خصوصی، استادان، متخصصین و محققین رشته مربوط، صورت می گیرد.

(۲) نحوه انکشاف، بازنگری، تطبیق و ارزشیابی نصاب تعلیمی در اسناد تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

تصویب نصاب تعلیمی

ماده چهل و ششم

نصاب تعلیمی بعد از تدوین، توسط بورد انسجام امور اکادمیک تصویب شده و بعد از منظوری رئیس اداره تطبیق می گردد.

تطبیق نصاب

ماده چهل و هفتم

(۱) اداره نصاب تعلیمی را با توجه به نیازمندی های جامعه و اقتضات روز به اساس سیستم های عصری و پیشرفته تطبیق می نماید. شرایط و نحوه تطبیق نصاب تعلیمی در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

(۲) اداره آموزش های حضوری، غیرحضوری، آنلاین، الکترونیک و سایر روش های آموزشی جدید و معاصر را نظر به خصوصیت رشته و گروه های مورد هدف تشویق، حمایت و تطبیق می نماید. نحوه ارائه و مدیریت این آموزش ها در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

(۳) اداره محتوای نصاب تعلیمی را با توجه به خصوصیات رشته و مضمون در ساعات درسی عملی و نظری تنظیم می نماید. طرز تفکیک و تعیین تعداد ساعات درسی عملی و نظری در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

تهیه و تالیف مواد آموزشی

ماده چهارم و هشتم

اداره به منظور تالیف و ترجمه کتب درسی و ممد درسی، رهنمای معلم، مواد درسی، تصحیح، دیزاین، چاپ و امور مالی آن ها سند تقنینی جداگانه را ترتیب میکند.

نیازسنجی آموزشی

ماده چهارم و نهم

(۱) اداره به منظور ارتقای ظرفیت مسلکی استادان و معلمان برنامه های نیازسنجی آموزشی را به صورت دوامدار راه اندازی می نماید.

(۲) استادان و معلمان مکلف اند در برنامه های نیازسنجی آموزشی اشتراک نمایند.

آموزش داخل خدمت

ماده پنجاهم

- (۱) اداره برنامه های آموزشی را بر اساس نتایج نیازسنجی برای استادان و معلمان تدویر می نماید.
- (۲) استادان و معلمان مکلف اند در برنامه های آموزشی که از طرف اداره دایر می گردد، اشتراک نمایند.
- (۳) چگونگی تنظیم اوقات آموزش و تدریس استادان و معلمان در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

مراکز اکمال تخصص

ماده پنجاه و یکم

اداره در حدود امکانات مالی و مدیریتی، مراکز اکمال تخصص را به منظور ارتقای ظرفیت مسلکی استادان و معلمان در مرکز و ولایات تاسیس، تجهیز و انکشاف میدهد.

فصل یازدهم

خودکفایی و جبران مصارف کار عملی مراکز آموزشی

ایجاد مراکز فروشات

ماده پنجاه و دوم

(۱) اداره به منظور فروش محصولات کار عملی دانش آموزان و ارائه سایر خدمات مراکز آموزشی، مراکز فروشات را ایجاد می کند.

(۲) طرز ایجاد مراکز فروشات و نحوه فعالیت آنها در سند تقنینی جدا گانه تنظیم می گردد.

ایجاد صندوق اعانه

ماده پنجاه و سوم

(۱) اداره به منظور جلب کمک های اشخاص حقیقی و حکمی صندوق های اعانه را در مراکز آموزشی و داخل اداره ایجاد می کند.

(۲) طرز ایجاد و مدیریت صندوق های اعانه در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

ایجاد حساب بانکی

ماده پنجاه و چهارم

اداره به منظور جمع آوری وجوه ناشی از فروشات محصولات کار عملی دانش آموزان و ارائه سایر خدمات مراکز آموزشی و اعانات، حسابات بانکی جداگانه را برای مراکز آموزشی ایجاد می کند.

فصل دوازدهم

مراکز آموزشی خصوصی

مشارکت سکتور خصوصی

ماده پنجاه و پنجم

اداره به منظور توسعه تعلیمات تخریکی و مسلکی در سطح کشور، مشارکت مؤثر سکتور خصوصی را تشویق، حمایت و تسهیل می کند.

تاسیس مراکز آموزشی خصوصی

ماده پنجاه و ششم

(۱) هر شخص حقیقی و حکمی داخلی و خارجی می تواند تعلیمات تخنیکی و مسلکی را عرضه نماید. مشروط بر اینکه جواز فعالیت آن را طبق احکام این قانون از اداره بدست آورده باشد.

(۲) اعطا، تعدیل، تمدید، تعلیق، لغو جواز و سایر امور مربوط به فعالیت مراکز آموزشی خصوصی در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

تخلفات و مؤیدات

ماده پنجاه و هفتم

(۱) هرگاه مراکز آموزشی خصوصی بدون اخذ جواز فعالیت نمایند و یا فعالیت های شان طبق احکام این قانون و سایر اسناد تقنینی مربوط نباشد، متناسب به شدت و خفت تخلف مورد تأدیب قرار می گیرند.

(۲) انواع تخلفات و مؤیدات آن ها و چگونگی تطبیق آنها در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

کمیسیون حل اختلافات

ماده پنجاه و هشتم

(۱) به منظور رسیدگی به اختلافات مراکز آموزشی خصوصی با اداره، کمیسیونی متشکل از نمایندگان اداره، مراکز آموزشی خصوصی، و بازار کار تشکیل می شود.

(۲) طرز رسیدگی به اختلافات مراکز آموزشی با اداره و سایر مسایل مربوط به آن، در سند تقنینی جداگانه تنظیم می شود.

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

بودجه مراکز آموزشی

ماده پنجاه و نهم

(۱) مراکز آموزشی بودجه عادی و انکشافی سالانه خویش را به اساس پلان عادی و انکشافی تهیه و به اداره پیشنهاد می نمایند.

(۲) اداره بودجه پیشنهادی مراکز آموزشی را تحلیل و تثبیت نموده شامل بودجه عمومی می نماید.

(۳) مراکز آموزشی بودجه منظور شده ی خویش را در حدود احکام قانون تطبیق می نماید. اداره به منظور تسریع روند کاری مراکز آموزشی، مبلغ معینی را با در نظر داشت امکانات بودجوی، بعنوان وجه سردستی در اختیار آنها قرار میدهد.

ممنوعیت تعذیب دانش آموزان

ماده شصتم

هر نوع تعذیب جسمی و روحی دانش آموزان، حتی به منظور تأدیب و اصلاح آن ها ممنوع می باشد. متخلفین مطابق به احکام قانون مورد تعقیب عدلی قرار می گیرند.

ممنوعیت فعالیت های سیاسی

ماده شصت و یکم

(۱) فعالیت های حزبی و سیاسی دانش آموزان، معلمین، استادان و سایر کارکنان در مراکز آموزشی و پروگرام های تعلیمی و تربیتی مندرج این قانون ممنوع است.
(۲) بهره برداری اشخاص، سازمان ها و احزاب سیاسی از مراکز آموزشی مندرج این قانون و پروگرام های تعلیمی و تربیتی جهت تأمین مقاصد سیاسی ممنوع است.

لباس دانش آموزان، استادان و معلمین

ماده شصت و دوم

دانش آموزان، استادان، و معلمین مراکز آموزشی مندرج این قانون دارای لباس های مناسب محیط اکادمیک میباشند که در لایحه جداگانه تنظیم می گردد.

حق استفاده از بورسیه ها و فیلوشپ ها

ماده شصت و سوم

اداره به منظور رشد و توسعه علمی، مسلکی و تخصصی کارکنان علمی و اداری مربوط، زمینه مناسب استفاده از بورسیه ها و فیلوشپ های داخلی و خارجی و اشتراک در کورس ها، سمینار ها، ورکشاپ ها، کنفرانس ها و سمپوزیم ها را مطابق لایحه مربوط به طور متوازن و عادلانه مساعد می سازد.

ایجاد شوراهای تعلیمات تخنیکی و مسلکی

ماده شصت و چهارم

(۱) شورا های تعلیمات تخنیکی و مسلکی در مراکز آموزشی ایجاد می گردد.

(۲) تعداد اعضا و نحوه فعالیت شوراها در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

تابعیت از سایر قوانین

ماده شصت و پنجم

کارکنان خدمات ملکی مراکز آموزشی دولتی بر علاوه احکام این قانون، تابع احکام قانون کار و قانون کارکنان خدمات ملکی نیز می باشند.

برنامه های کار آموزشی عملی

ماده شصت و ششم

استادان و معلمین مضامین رشتوی مکلف اند برنامه های کار آموزشی عملی (ستاژ) را که از طرف اداره تنظیم میگردد، تعقیب نمایند. دوره ها و شرایط کار آموزشی عملی در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد.

اموال مراکز آموزشی

ماده شصت و هفتم

اموال منقول و غیرمنقول مراکز آموزشی ملکیت دولت ج. ا. ا محسوب می شود. استفاده از مراکز آموزشی به مقاصد غیر مجاز جواز ندارد.

وضع مقررات، لوایح و طرز العمل ها

ماده شصت و هشتم

اداره می تواند به منظور تطبیق بهتر احکام این قانون، مقرره ها را طی مراحل و لوایح و طرز العمل ها را وضع نماید.

انفاذ

ماده شصت و نهم

این قانون در سیزده فصل و شصت و نه ماده ترتیب شده بعد از توشیح مقام محترم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان و نشر آن در جریده رسمی نافذ می گردد. با انفاذ این قانون، احکام مربوط به تعلیمات تخنیکی و مسلکی مندرج قانون معارف منتشره جریده رسمی شماره (۹۵۵) و سایر احکام مغایر این قانون ملغی می باشد.

تایید است

ندیمه سحر

رئیس اداره تعلیمات تخریکی و مسلکی